

Fællesforsætningen udvikler sig, vil synke lavere og lavere (Stemmer: Nei!). Da det er min Anskuelse, de Herrer kunne have en modsat, naar de ville fremsætte den, skal jeg nærmere forklare min Tanke (Bloug: Maa jeg bede om Ditet!). Faret er der altsaa nok af; men, mine Herrer! det er ikke længe siden vi ere reddede fra en Afgrund; naar man har været nær ved Afgrunden, og man er bleven frelst derafra, gaaer man nødvendig med frit Forsæt nær til den igjen. Vi have været lige paa Randen af Absolutismens Afgrund, Kampen, i Efteraaret stod imellem en fri Forsætning og Absolutisme; det var klart, at det forrige Ministerium consequent førte os henimod Absolutismen, dersom det ikke dengang var lykkedes os at staae imod; dersom det ikke var lykkedes os ved Kongens og Rigsdagens forende Bestræbelse, støttet under Valgene af hele Folket, da havde vi maaskee i dette Døgn ikke længere havt vor frie Forsætning, og det er for mig en Advarsel, som jeg ikke vil lade upaaagtet. Efterat vi ere komne os af denne Stræk, troer jeg, at vi vel skulle betænke os paa at styrte os ind i nye Farer og Banfælgeligheder. Dersom vi nu her vilde forlade den Vej, som vi engang have betraadt, — hvilket allerede skete ved den kongelige Kundgjørelse af 28de Januar 1852, som ikke mødte nogen Modstand fra Rigsdagens Side, hvorfra tvertimod flere gennemgribende Love ere gaaede ud, og ifølge hvilken man antog det Udgangspunkt, at man ikke skulde lade de andre Landsdele constitutionelt gaae op i Grundloven, men derimod give en Fællesforsætning, som skulde samle dem alle til et Hele, — dersom vi gjorde det, vilde det være uforsvarligt. Denne allerede 3 Mars gamle Politik blev af Rigsdagen med overvældende Majoritet stadfæstet, idet den gik ind paa Behandlingen af Grundlovsforslaget; det er den, vi nu end yderligere skulle bekræfte ved at vedtage det hvilende Grundlovsforslag. Vi have vel frie Hænder i saa Henseende, men der er en historisk Udvikling, som man ikke kan affee fra, naar man ikke vil overgive sit Fædrelands Udvikling til Tilfældigheden, bringe det i den ene Fare efter den anden, og derved udsætte sig for, at Alt tabes. Og bevare vi blot en fri constitutionel

Forsætning, i Forbindelse med offentlige Forhandlinger, Presse- og Forsamlingsfrihed, saa er det umuligt, at det danske Folk nogenstunde kan vende tilbage til Absolutismen. Og det vil jo staae de Rigsdagsmænd, som nu beskæmpe Forslaget, frit for senere at arbejde for de constitutionelle Former, som de ansee for de rette. Der kan være forffjellige Meninger herom, men jeg troer, at ethvert Folk, — i hvilket der boer en sund Kraft, og som har begyndt at benytte Friheden og har benyttet den vel — ikke saa ganske let vil give Slip paa de saaledes erhvervede Goder. Der er et andet Spørgsmaal, der har været bragt paa Bane, der for mig frembyder større Betænkelighed, det Spørgsmaal, hvorvidt Fællesforsætningen bør kunne træde i Kraft, naar den ikke vedtages constitutionelt enten af Rigsdagen eller af en Fællesforsætning. Jeg stred efter bedste Evne for den constitutionelle Grundvold, da Sagen var for i forrige Vinter; men efterat Rigsdagen med et stort Fleertal har vedtaget Grundlovsforslaget, ansaae jeg Modstanden for frugtesløs. Naar et Mindretal ikke vil underordne sig i Forhold af denne Natur, er det umuligt at bringe noget Resultat frem; vi ville ved at holde paa den strengt constitutionelle Vej udsætte det hele Forsætningsarbejde for at gaae istaa; thi de Rigsdagsmænd, som stemme imod Forslaget, maae vide, at de derved vilde kunne nøde Ministeriet og Rigsdagen til at begynde forfra igjen, eftersom denne Sag skal vedtages i uforandret Stikelse af tre paa hinanden følgende Rigsdage. Stillingen er iøvrigt ogsaa i saa Henseende nu noget forandret. Ifjor truede Ministeriet med Wilkaarlighed; det truede med at ville sprænge Forsætningen, dersom Rigsdagen ikke vilde gaae ind paa de Forandringer, det havde foreslaaet. Nu stiller Sagen sig anderledes. Vi have et Ministerium for os, som erklærer sig villigt til at ordne Forsætningsværket paa grundlovmæssig Maade. Det vil ikke kunne nægtes, at der er en gennemgribende Forskjel imellem disse Forhold, og at Rigsdagens Stilling er en ganske anden, naar den nu giver sit Samtykke til Grundlovsforandringerne, end naar man som dengang, med Sværdet over Hovedet, skulde